

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 7/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 8. júna 2016 predbežne prerokoval návrh skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpených Ing. Miroslavom Ivanom, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade ustanovenia § 5 ods. 4 až 6, § 5a, § 6 ods. 1 písm. k), § 10a ods. 1 písm. e), § 12 ods. 1 písm. f), § 17 ods. 1 písm. l), § 17 ods. 2 písm. f), § 19 ods. 4, § 21 ods. 1 písm. f) a § 22b ods. 2 zákona č. 93/2005 Z. z. o autoškolách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 22 ods. 1 a čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

1. Návrh skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Návrhu na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 26. mája 2016 doručený návrh skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len

„navrhovatelia“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Navrhovatelia ústavnému súdu navrhli rozhodnúť o nesúlade § 5 ods. 4 až 6, § 5a, § 6 ods. 1 písm. k), § 10a ods. 1 písm. e), § 12 ods. 1 písm. f), § 17 ods. 1 písm. l), § 17 ods. 2 písm. f), § 19 ods. 4, § 21 ods. 1 písm. f) a § 22b ods. 2 zákona č. 93/2005 Z. z. o autoškolách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 22 ods. 1 a čl. 23 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“).

Navrhovatelia v podstatnej časti návrhu uviedli:

«Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 11. novembra 2015 zákon č. 387/2015 Z. z. o jednotnom informačnom systéme v cestnej doprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uvedený zákon novelizoval zákon č. 93/2005 Z. z. o autoškolách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov tým spôsobom, že zavádzal povinný monitoring trasy a trvania jazdy v autoškole a povinné spracúvanie vybraných osobných údajov účastníka kurzu a inštruktora počas výuky prebiehajúcej vo výcvikovom vozidle alebo učebni. ...

... ustanovenia zakladajú zákonné povinnosti v zmysle prechodného ustanovenia v § 22b ods. 2 zákona o autoškolách, po 30. novembri 2016 zaviesť pevné technické zariadenie v každom výcvikovom vozidle a v každej učebni, ktoré bude do informačného systému autoškoly zasielať prostredníctvom verejne dostupnej siete (internet, GPS a pod.) osobné údaje účastníka kurzu a inštruktora a informácie o trase a trvaní jazdy.

Znamená to, že po 30. novembri 2016 nebude na území Slovenskej republiky možné, aby sa spotrebiteľ ako záujemca o získanie vodičského oprávnenia legálne zúčastnil vodičského kurzu bez toho, aby neposkytol prevádzkovateľovi do informačného systému autoškoly svoje osobné údaje o mene, priezvisku, mieste narodenia, dátume narodenia, bydlisku a pod. a bez toho, aby jeho pohyb v rámci výučby a výcviku nebol nepretržite monitorovaný.

V neposlednom rade bude tiež zaťažujúco a v niektorých prípadoch likvidačne pôsobiť na každého podnikateľa, ktorý chce poskytovať služby výcviku a výuky účastníkov

prípravy na skúšku odbornej spôsobilosti na vydanie oprávnenia viesť motorové vozidlá aj po 30. novembri 2016, ak nezavedie príslušné technológie do každého výcvikového vozidla a do každej učebne, nakoľko v prípade, že nezriadi predmetný informačný systém a nebude monitorovať danú jazdu, inštruktora a účastníka kurzu, okresný úrad v sídle kraja, v ktorom sa nachádza, obligatórne zruší jeho podnikanie (§ 7 ods. 3 nové písm. d) zákona o autoškolách). ...

Ustanovenie § 15a zákona o autoškolách zakladá prinajmenšom administratívnu ale najmä finančnú záťaž každému prevádzkovateľovi autoškoly, ktorá chce aj naďalej podnikáť aj po 30. novembri 2016.

Účelom monitoringu jazdy a spracúvania predmetných osobných údajov bolo zabezpečiť transparentnosť výučby a transparentnosť výcviku. Podľa zákonodarcu nie je možné dosiahnuť požadovaný účel bez regulácie požiadaviek na technológiu a jej výrobcov prostredníctvom, ktorej bude daný účel zabezpečovaný. Preto vyššie uvedené ustanovenie zavádza množstvo administratívnych požiadaviek, ktoré zakladajú ďalšie finančné náklady s tým spojené a ktoré určia za základe rozhodnutia ministerstva tých výrobcov technológie, od ktorých bude možné si potrebné zariadenia zakúpiť. Pritom výrobca alebo zástupca výrobcu identifikačného zariadenia výcvikového vozidla a identifikačného zariadenia učebne a trenažéra je pred ich uvedením na trh povinný písomne požiadať Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o schválenie spôsobilosti typu identifikačného zariadenia na používanie v autoškolách. Napriek tomu, prevádzkovateľ bude musieť na vlastné náklady otestovať programovú a technickú kompatibilitu, o čom podá správu ministerstvu. ...

Zákonná úprava... nie je podľa názoru navrhovateľov v súlade s nasledovnými článkami Ústavy SR a bez ďalšieho nemôže obmedzovať nižšie uvedené základné práva a slobodu osôb:

Podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy SR: „Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.“

Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy SR: „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.“

Podľa čl. 19 ods. 3 Ústavy SR: „Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.“

Podľa čl. 22 ods. 1 Ústavy SR: „Listové tajomstvo, tajomstvo dopravovaných správ a iných písomností a ochrana osobných údajov sa zaručujú.“.

Podľa čl. 23 ods. 1 Ústavy SR: „Sloboda pohybu a pobytu sa zaručuje.“. Podľa ods. 3 citovaného článku sloboda podľa odseku 1 môže byť obmedzená zákonom, ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných a na vymedzených územiach aj v záujme ochrany prírody.

V zmysle čl. 154c ods. 1 Ústavy SR: Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Podľa čl. 8 ods. 1 Európskeho dohovoru, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie. V zmysle ods. 2 citovaného článku štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

Podľa čl. 17 Európskeho dohovoru, nič v tomto dohovore sa nesmie vykladať ako oprávnenie pre štát, skupinu alebo osobu vykonávať činnosť alebo uskutočniť skutok s cieľom narušiť práva alebo slobody v dohovore zakotvené, alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než je stanovené v dohovore.

Podľa čl. 18 Európskeho dohovoru, obmedzenia, ktoré tento dohovor pripúšťa pre uvedené práva a slobody, sa nesmú použiť na iný účel než na ten, na ktorý boli určené.

A. Ohrozenie základných ľudských práv a slobôd

Pri poskytovaní podnikateľskej služby vodičského kurzu bežným spotrebiteľom nie je možné predpokladať, že by existovala potreba spracúvať akékoľvek osobné údaje alebo informácie, ktorými by sa mal zabezpečiť účel zabezpečenia transparentnej výuky či výcviku, účel bezpečnosti štátu, účel udržania verejného poriadku, účel ochrany zdravia alebo ochrany práv a slobôd iných alebo účel ochrany prírody.

Preto absentuje právny dôvod, prečo by fyzické osoby, ktoré chcú dobrovoľne získať spoplatnené vodičské oprávnenie mali byť obmedzované na svojom práve na súkromie, na ochranu osobných údajov či slobode pohybu.

Transparentnosť výcviku a výuky je internou záležitosťou tej-ktorej autoškoly.

Obmedzenia práv a slobôd osôb sa aj v zmysle čl. 18 Európskeho dohovoru nesmú použiť na iný účel než ten, na ktorý boli určené.»

Navrhovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí ich návrhu na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„Ustanovenia § 5 ods. 4 až 6, § 5a, § 6 ods. 1 písm. k), § 10a ods. 1 písm. e), § 12 ods. 1 písm. f), § 17 ods. 1 písm. l), § 17 ods. 2 písm. f), § 19 ods. 4, § 21 ods. 1 písm. f) a § 22b ods. 2 zákona č. 93/2005 Z. z. o autoškolách a o zmene a doplnení niektorých zákonov nie sú v súlade s čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 2 a 3, čl. 22 ods. 1 a čl. 23 ods. 1 Ústavy SR.“

Navrhovatelia tiež uviedli, že ak napadnutá zákonná úprava nebude ústavným súdom zrušená, existuje riziko, že po 30. novembri 2016 bude Slovenská republika čeliť žalobám s uplatnením nárokov na náhradu škody. Navrhli preto pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení uvedených v návrhu, pretože nadobudnutím ich účinnosti a platnosti by došlo k značným škodám.

II.

Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou...

Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až f) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily alebo s medzinárodnou zmluvou, môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Podľa čl. 130 ods. 1 písm. a) ústavy i podľa § 18 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

Ústavný súd návrh na začatie konania prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrhu navrhovateľov konštatuje, že navrhovatelia sú podľa čl. 130 ods. 1 písm. a) ústavy v spojení s § 18 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde aktívne legitimovaní na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, pričom ich návrh obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde. Na základe tohto zistenia ústavný súd dospel k záveru, že nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto ho prijal na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 1 výroku tohto uznesenia).

III.

Skupina poslancov predložila aj návrh, aby ústavný súd súčasne s prijatím ich návrhu na ďalšie konanie podľa čl. 125 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o pozastavení účinnosti ustanovenia § 5 ods. 4 až 6, § 5a, § 6 ods. 1 písm. k), § 10a ods. 1 písm. e), § 12 ods. 1 písm. f), § 17 ods. 1 písm. l), § 17 ods. 2 písm. f), § 19 ods. 4,

§ 21 ods. 1 písm. f) a § 22b ods. 2 zákona č. 93/2005 Z. z. o autoškolách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa čl. 125 ods. 2 ústavy ak ústavný súd prijme návrh na konanie podľa odseku 1, môže pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok.

Podľa § 38 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prijme návrh a začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, môže uznesením pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť ich základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom určeným zákonom, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok.

Podľa § 38 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže rozhodnúť o pozastavení účinnosti napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení aj na návrh účastníka konania. Návrh na pozastavenie účinnosti musí obsahovať konkretizáciu a spôsob ohrozenia základných práv alebo slobôd alebo skutočnosti, ktoré preukazujú, že hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok. O tomto návrhu rozhodne ústavný súd bez zbytočného odkladu.

Skupina poslancov navrhla pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení zákona s odôvodnením, že existuje riziko, že po 30. novembri 2016 bude Slovenská republika čeliť žalobám s uplatnením nárokov na náhradu škody a že nadobudnutím účinnosti napadnutých ustanovení by došlo k značným škodám.

V súvislosti s rozhodovaním o návrhu skupiny poslancov na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení zákona ústavný súd uvádza, že k uplatneniu svojej právomoci podľa čl. 25 ods. 2 ústavy pristupuje vo svojej doterajšej judikatúre len v dostatočne

odôvodnených prípadoch, a pritom celkom výnimočne, t. j. keď sú spôsob ohrozenia označených základných práv a slobôd, resp. hrozba hospodárskej škody alebo iného nenapraviteľného následku v návrhu dostatočne konkretizované, pričom z okolností prípadu zjavne vyplýva, že ide o tvrdenie navrhovateľov, ktoré možno považovať za preukázané, a teda opodstatnené. V danom prípade ústavný súd nevyhodnotil dôvody uvádzané navrhovateľmi za také významné, že by zakladali dôvod na uplatnenie tejto „výnimočnej“ právomoci ústavného súdu, a preto návrhu skupiny poslancov na pozastavenie účinnosti označených ustanovení zákona nevyhovelo (bod 2 výrokovej časti rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2016